

dr hab. Jacek Kulig prof. ASP

Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa
Akademia Sztuk Pięknych
im. E Gepperta we Wrocławiu
Plac Polski 3/4, 50-156 Wrocław
Adres e-mail: jkul@asp.wroc.pl

Recenzja:

pracy doktorskiej mgr. Zuzanny Krasuskiej w przewodzie doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk projektowych , wszczętego przez Radę Wydziału Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi w dniu 28.06.2016r na podstawie Uchwały nr 137 – 2015/2016 .

Zleceniodawca recenzji:

Recenzja została sporządzona w oparciu o pismo Nr RDW431.2.2019EW z dnia 14.03.2018r., informujące, że na Radzie Wydziału Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi dnia 06.02.2019r, na podstawie Uchwały nr 68 — 2018/2019r. zostałem powołany w skład komisji z funkcją recenzenta w celu przeprowadzenia postępowania doktorskiego mgr Zuzanny Krasuskiej. Postępowanie przeprowadza Rada Wydziału Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

Podstawę sporządzenia recenzji stanowi materiał, w skład którego wchodzi następujące źródła:

1. Rozprawa doktorska pt. *Na granicy wnętrza i architektury* (w. język polski)
2. Portfolio mgr arch. wnętrz Zuzanna Krasuska (w. język polski)
3. Informacja nt. Dorobku Zawodowego
4. Informacja nt. Publikacji
5. Fotokopia dyplomu ukończenia studiów magisterskich na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
6. Fotokopia Świadectwa Ukończenia Studiów Podyplomowych w zakresie kształcenia plastycznego
7. Opinia dotycząca praktyki dydaktycznej odbytej na terenie Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie
8. Akt nadania Stopnia Awansu Zawodowego Nauczyciela
9. Dokumentacja w formie cyfrowej – (2 płyty CD - w. język polski, w. j. angielski)

Dokumentacja przygotowana całościowo, ogólnie poprawnie i zgodnie z obowiązującymi wymogami stawianymi pracy naukowej. Materiał pisemny usystematyzowany merytorycznie i ogólnie logicznie, jednak niektóre treści mogłyby być przytoczone szerzej, precyzyjniej lub też w innym miejscu. Uzupełniony jest rysunkami i dobrej jakości fotografiami. Strona graficzna, typograficzna oraz oprawa, przeprowadzone na ogólnie właściwym poziomie.

Sylwetka Kandydatki

Pani Zuzanna Krasuska ukończyła studia na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, otrzymując tytuł zawodowy magistra sztuki w zakresie projektowania architektury wnętrz w 2008r.

Jeszcze jako studentka podejmuje pracę w charakterze architekta wnętrz, grafika, który organizuje dział projektowy, prowadzi projekty wnętrz, sprawuje nadzór nad podwykonawcami oraz tworzy identyfikację wizualną firmy „Unia Nieruchomości Sp. z o. o.”.

Po dyplomie rozpoczyna intensywny okres związany z własną praktyką zawodową nazwaną „Tandem Design”, pracując równocześnie u konkurencji „Archinterior – Jolanta Jasnoch”, dla której tworzy wizualizacje oraz dokumentacje projektowe wnętrz.

Będąc czynną projektantką stara się również rozwijać na płaszczyźnie dydaktycznej. W latach 2009 – 2010 studiuje i kończy Podyplomowe Studium Pedagogiczne na ASP w Warszawie w zakresie kształcenia plastycznego.

W okresie od listopada 2008 do lutego 2009 odbywa staż w Muzeum Powstania Warszawskiego, gdzie przygotowuje wystawy i materiały promocyjne.

W roku 2014-2015 odbywa praktykę dydaktyczną na terenie Polsko – Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie uczestnicząc jako asystentka – wolontariusz w zajęciach z projektowania wnętrz i architektury prowadzonych przez dr hab. inż architekta Andrzeja Wachowicza, który w swojej opinii jednoznacznie stwierdza, że [...] *Pani Krasuska w okresie ww. praktyki nabyła kompetencje niezbędne do pełnienia funkcji asystenta w procesie dydaktycznym edukacji akademickiej i ma wszelkie predyspozycje do dalszego rozwoju w tym zakresie, w tym poprzez podjęcie studiów doktoranckich w obszarze architektury wnętrz.*

W roku 2015/2016 rozpoczyna Doktoranckie Studia Środowiskowe na Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Równolegle podejmuje pracę w Zespole Państwowych Szkół Plastycznych w Warszawie jako nauczyciel, a od 2016 roku, po uzyskaniu Stopnia Awansu Zawodowego jako nauczyciel kontraktowy.

Ocena Portfolio

Portfolio Pani mgr Zuzanny Krasuskiej obejmuje 58 stron. Znajdują się w nim informacje formalne nt. „Życiorysu zawodowego”, „Dorobku dydaktycznego”, „Publikacji” zaistniałych na łamach popularnych pism branżowych: „Living Room”, „Decoration & Design”, „M jak Mieszkanie”, „Cztery Kąty”. Nadto Doktorantka swoją wiedzą i doświadczeniem dzieli się prowadząc specjalistyczne konsultacje realizowane dla magazynu „Dobre Wnętrze”. Dowodem na to są zamieszczone fotografie i istotne fragmenty tekstów.

Dominującą część portfolio Doktorantki zajmuje „Dorobek zawodowy”, który dzieli na „Wybrane Realizacje z lat 2011-2016”, „Wybrane koncepcje w trakcie realizacji” oraz „Wybrane prace plastyczne z okresu studiów na Wydziale Architektury Wnętrz ASP w Warszawie”.

Jako projektantka mgr Zuzanna Krasuska realizuje się głównie w zakresie projektowania i realizacji architektury wnętrz mieszkalnych, umiejscowionych w dzielnicach i okolicach Warszawy. Dorobek obejmuje projekty wnętrz z wyposażeniem, projekty i realizacje mebli oraz detalu. Charakteryzuje się odwagą, rozwagą, przejrzystą i logiczną spójnią idei projektowych, śmiałym operowaniem barwą, zróżnicowanych w wielkości i zakresie opracowania, każdorazowo sugestywnie nazwanych i tworzących jednostkowy klimat przestrzeni projektowanych wnętrz. Fotografie dokonań

potwierdzają umiejętności zawodowe autorki w kwestii poszukiwania kompozycji, formy, zestawień materiału, porządkowania i modernizacji przestrzeni w celu podnoszenia jej standardu uwzględniającego współczesne wymogi rynku. Skromnie lecz rzeczowo skomentowana dokumentacja rysunkowo - fotograficzna prezentuje zrealizowane projekty - brak jedynie informacji na temat kolejności powstawania poszczególnych przestrzeni.

- „Apartament Murano” - 80 m² na Muranowie,
- dom jednorodzinny „Trzy kolory” - 150 m² w Michałowicach, w którym barwy podstawowe stanowią klucz stylistyczny projektu,
- segment „Nowoczesna klasyka” - 193 m² w Józefowie, gdzie jako detal pojawia się autorska realizacja lustra,
- małe mieszkanie nazwane „Mikro przestrzeń” - 28 m² na Ursynowie, mieszczące w sobie: salon z łóżkiem dla gości, aneks kuchenny, sypialnie na antresoli oraz pokój dla dziecka,
- mieszkanie dla samotnika „Męski Glamour” - 50 m²,
- mieszkanie „Studencka baza” - 32 m², w którym główną rolę gra wykonana na zamówienie z giętej płyty MDF, lakierowana na wysoki połysk obszerna czarno-biała wyspa,
- mieszkanie „Francuska” - 75 m² – na Saskiej Kępie, gdzie zaprojektowano wiele elementów dekoracyjnych ukrywających mankamenty mieszkania,
- dwupoziomowe mieszkanie „Schody we wnętrzu” - 120 m² – na Ursynowie,
- przearanżowane mieszkanie, „Siła koloru” - 92 m² w dzielnicy Wawer,
- mieszkanie jako przestrzeń dla całej rodziny 2+3 pod nazwą „Kolory drewna” - 120 m² w dzielnicy Praga – Północ,
- jasne i jednorodne stylistycznie i materiałowo mieszkanie „Wakacyjne klimaty” - 100 m² na Warszawskiej Woli, w którym na prośbę przyszłych użytkowników zaprojektowano meble do modlitwy i kontemplacji.

W zestawieniu znajdują się również:

- Ogród zimowy w Piasecznie, ciekawie i z wyczuciem zmieniający monotonną i bezbarwną bryłę domu.
- Projekt elewacji domu w Białym Błocie k/Wyszkowa.

oraz projekty (wizualizacje i zdjęcia), które Autorka umieściła w części nazwanej „Koncepcje w realizacji”.

- „Dom jednorodzinny” - 300 m², w dzielnicy Wawer - projekt częściowo zrealizowany, w którym odważnie zdecydowała się zestawzić szlachetne materiały z „syntetycznymi” barwami.
- Klasyczny, jasny i przestronny „Dom jednorodzinny” - 250 m² w Komorowie k/Warszawy, w którym - jak twierdzi, większość umeblowania została zaprojektowana jako meble jednostkowe.
- Dwupoziomowe mieszkanie z lekkimi ażurowymi schodami „Powitanie z Afryką” - 120 m² w Ząbkach k/Warszawy o wyraźnie czytelnym pomysłem opartym na zdecydowanych, choć subtelnych kontrastach walorowych, materiałowych, fakturowych i graficznych.
- Zaprojektowane w nowoczesnym, surowym stylu mieszkanie, w którym dominują beton malowany na biało cegła i miedź nazwane „Trochę betonu” - 60 m² na Powiślu

Całość dopełniają „*Wybrane prace plastyczne*” z okresu studiów na Wydziale Architektury Wnętrz ASP w Warszawie – rysunek, rzeźba i malarstwo oraz projekt dyplomowy pt. „Na wysokiej połoninie” zrealizowany w pracowni projektowania wystaw prof. H. Noskiewicz - Gałązki .

Powyższe prace cechuje: wrażliwość, poczucie proporcji i formy. Jak wynika z przedstawionych faktów, Doktorantka jest świadoma zadań i wymagań stawianych współczesnemu projektantowi wnętrz. Pełna zapału i energii, „głodna” wiedzy , co jak sądzę stanowi mocny i trwały fundament stałego rozwoju.

Ocena Pracy Doktorskiej

Temat rehabilitacji postrzegania oraz zastosowania ornamentu w architekturze powraca raz po raz, wywołując dyskusje o jego roli, znaczeniu i formie. Praca doktorska Pani mgr Zuzanny Krasuskiej, pt. „*Na granicy wnętrza i architektury*”, której promotorem jest pan dr hab. inż architekt Andrzej Wachowicz, trafnie wpisuje się w bieżący nurt prowadzonego dyskursu i jest konsekwentną próbą współczesnej kreacji artystycznej dzieła wychodzącego z autorskiego projektu ornamentu, powstałego na bazie analizy motywów dekoracyjnych, widocznych na zabytkowych kamienicach jednego z głównych przykładów architektury eklektycznej, stanowiącego jednocześnie obiektywną syntezę stylów - miasta Łodzi. Celem Autorki jest opracowanie oraz sprawdzenie możliwości (w skali, materiale i formie), pozostającego na pograniczu architektury, rzeźby i wnętrza, osadzonego w europejskim dziedzictwie kulturowym, obiektu strukturalnego.

Zamieszczone na okładce tytuł i fotografia, trafnie oddają zawartość pracy oraz skutecznie zachęcają do lektury szerokie grono badaczy. Opracowanie poprzedzone wstępem i podzielone na cztery nazwane rozdziały oraz zakończenie zawiera sto stron ilustrowanego tekstu. Bibliografia obejmuje trzydzieści trzy pozycje, w skład których wchodzi artykuły i książki oraz cztery strony internetowe. Zaproponowany układ jest ogólnie poprawny i czytelny a widoczny brak niektórych elementów struktury tekstu naukowego, ogólnie nie ujmuje całości prezentowanej treści, lecz - w moim przekonaniu, odbiera Autorce istotne narzędzia pomocne w konstytuowaniu precyzyjnego, logicznego i wielopłaszczyznowego przekazu oraz - co równie ważne, konstruktywnego dialogu z samą sobą. Dysertacja mieści komplet tez a objętościowy podział poszczególnych rozdziałów jest niewyważony.

We wstępie Doktorantka, podejmuje próbę wyjaśnienia przyczyn, celów i założeń oraz określenia obszaru i kolejność prowadzonych badań tak sprecyzowanego, tematu. Zastanawiające jest natomiast dlaczego, formułując cele, jasno nie określa finału swojej pracy w postaci konkretnego zastosowania. Wspomina natomiast, że [...] „*Ostatecznie, prowadzone rozważania skłoniły mnie do podjęcia próby stworzenia ... tkanki nośnej w postaci architektury w pełnym tego słowa znaczeniu*”.

W rozdziale 1. „*Terminologia*”, skrótowo i sugestywnie tłumaczy istotne pojęcia: detalu, dekoru i ornamentu w kontekście historycznym. Wśród cytowanych przez Autorkę nazwisk znajdują się m.in. M. Witruwiusz, L.B. Alberti, G.L. Bernini.

Rozdział 2 „*Ewolucja w postrzeganiu dekoracji ornamentalnej*” jest wbrew pozorom w pełni poświęcony Doktorantce, która na podstawie prowadzonego dialogu historyczno-formalnego,

toczącego się na polu dotychczasowych osiągnięć, odnośnie kształtowania i ewolucji ornamentu, w intrygujący sposób konstruuje świadomy, wrażliwy i subtelny obraz twórcy, badacza, projektantki. Osoby z pasją odkrywającej potencjał zmieniających się - coraz bardziej zaawansowanych narzędzi, umożliwiających szybkie, wprost bezustanne zmiany i modyfikacje tworzonych motywów i detali dekoracyjnych. Warto również zwrócić uwagę, że używany przez Krasuską język jest precyzyjny a tekst trafnie zilustrowany. W swoich studiach problemu przywołuje wybrane przykłady począwszy od Historyzmu poprzez Eklektyzm, Secesję, Modernizm, Hi-tech, Metabolizm, Dekonstruktoryzm, Blob oraz współczesną architekturę Dalekiego Wschodu, formy strukturalne FFD (Free Form Design) związane z budowaniem architektonicznych modeli topologicznych, do których jednak podchodzi z dystansem, powtarzając za M. Majowieckim, [...] *Detal może zostać zawłaszczony przez obiekt, stając się podstawą do budowania „strukturalnych skorup i skóry”, które okalając wnętrze formą konstrukcyjną będąca jednocześnie jej głównym motywem dekoracyjnym, stają się one umowną granicą wnętrza i zewnątrz.*

Mottem rozdziału 3 „Poszukiwanie motywu” są słowa E. H. Gombrich’a „Człowiek nie byłby sobą, gdyby mistrzostwo ruchu nie służyło mu do wyższych celów. Wyplatany kosz, utkana materia, odlupany kamień czy rzeźbione drewno utrwalają i zachowują przyjemność opanowania pewnej umiejętności, nieodłącznie towarzyszącej sztuce dekoracyjnej. Jednocześnie wzór sam w sobie jest tworzony jako element kulturowy: „Tradycja ogranicza wolność zabawy, gdy motywy zaczynają nabierać znaczeń.” W tym duchu Krasuska, rozpoczyna wielokierunkowe badania oparte o uwielbianą analizę literatury. Cały proces skrupulatnie dokumentuje fotograficznie. W tekście pojawiają się szkice odręczne, wizualizacje, modele w materiale. Testuje również możliwości zastosowania w pracy technologii druku 3D. Badając przywołuje: symetrię obrotową, kalejdoskop, pole sił, efekt działania linii falistej, efekt pochylenia, efekt działania krawędzi, reifikację, jednak ww. pojęć nie popiera stosownymi przykładami. Formułuje interesujące wnioski, których forma świadczy o dużej przenikliwości umysłu Doktorantki. Tę część rozprawy kończy jednak zaskakującym stwierdzeniem [...] *Przeprowadzone studium koncepcyjne architektury nie było procesem koniecznym, ale uznałam, że będzie stanowiło istotne dopełnienie dla projektu detalu architektonicznego.*

Przechodzi więc do rozdziału 4 „Badania możliwości detalu w oparciu o studium architektury”. Zdumiony jeszcze czytelnik znajduje tu autorską koncepcję rewitalizacji obiektu znajdującego się przy ul. Włókienniczej 20 w Łodzi. Koncepcja wpisuje się w nurt aktualnych zmian w architekturze miasta, wynikających z przyjętego programu unijnego – Rewitalizacja Łodzi 2022. Autorka wskazuje motywy wyboru miejsca, uważnie bada kontekst historyczno-przestrzenno-architektoniczny, określa priorytety postępowania projektowego. Podejmowane przez Doktorantkę decyzje cechuje rozważa wynikająca z wiedzy i zdobytego dotychczas doświadczenia oraz niewątpliwa wrażliwość plastyczna, która pozwala jej na konsekwentne budowanie dialogu pomiędzy zaprojektowanym detalem a istniejącymi, czy projektowanymi dekoracjami przestrzennymi wewnętrznymi i zewnętrznymi. Opracowany projekt – detal poddaje skalowaniu i stwierdza, że [...] *Wszystkie wymienione sposoby przedstawienia dla stworzonego detalu testują go jako formę plastyczną przenikającą wewnątrz i zewnątrz, sprawdzając tym samym jego potencjał.*

Niewątpliwie, można w ten sposób, ale czy istotnie jest tak naprawdę?

Dzieło pracy doktorskiej mgr Zuzanny Krasuskiej tworzy spójnię z przedstawioną dysertacją. Całość daje jasny obraz warsztatu, świadomości, umiejętności projektowo-badawczych i warsztatowo-wytwórczych oraz nade wszystko, subtelnej wrażliwości plastycznej Autorki. Zrealizowane jest na właściwym poziomie estetycznym i posiada wyraźny ładunek emocjonalny oraz dynamikę przestrzenno-materiałową a zebrany materiał analityczno-praktyczny może stanowić wartość dydaktyczną. Na uwagę zasługuje również język wypowiedzi, w którym precyzja przeplata się z wrażliwością a logika z nonszalancją, co niewątpliwie przekłada na całość rozprawy. Mam odczucie, że w tym względzie praca nie jest bezwzględny wzorem, jest raczej interesującą propozycją intuicyjnego i dynamicznego splotu przekazu Autorki. Najcenniejsze jest – w moim przekonaniu zdobyte przez Doktorantkę doświadczenie. Choć nie wszystkie podjęte przez Krasuską decyzje uważam za słuszne. Ogół jednak daje poczucie świadomie i konsekwentnie konstruowanej wypowiedzi projektowo-twórczej.

Konkluzja

Po wnikliwej analizie przedstawionych materiałów, mogę stwierdzić, że dokonania mgr Zuzanny Krasuskiej na polu własnej pracy projektowej, naukowo-badawczej oraz opinii nt. odbytej praktyki dydaktycznej zasługują na uznanie. Należy podkreślić, że przedstawione do recenzji prace Doktorantki, pomimo dostrzegalnych niedociągnięć, trafnie wpisują się w współczesny rozwój myśli projektowo-twórczej, dotykając przede wszystkim przemian zachodzących w sposobie myślenia i odbierania współczesnego kontekstu społeczno – przestrzenno – wnętrzarskiego, a przedstawiony w postaci portfolio i rozprawy doktorskiej dorobek nosi tego znamiona. Ogół zaprezentowanych rozwiązań świadczy o świadomej dojrzałej i otwartej postawie Doktorantki, która w swoim rozwoju nie ogranicza się do wąskiej specjalizacji projektowania wnętrza, ale wyraźnie chce przekroczyć ustanowione granice, aby stać się również dobrym badaczem w wybranej dziedzinie. Taka postawa świadczy o rozumieniu przez mgr Zuzannę Krasuską potrzeb użytkownika wynikających ze złożoności współczesnej przestrzeni oraz skuteczność projektowania i wytwarzania, w celu uzyskania trafnie zorientowanego produktu-wnętrza.

Zgodnie z wymogami określonymi w art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14.03.2003r. /D.U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595, Dz. U. z 2005 roku nr 164, poz. 1365, DZ. U. z 2011 roku nr 84 poz. 455), popieram wniosek o nadanie Pani mgr Zuzannie Krasuskiej stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki projektowe.

Wrocław 29.03. 2019

dr hab. Jacek Kulig prof. ASP

